

ОРІЄНТУЮЧА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНОМУ РАДИКАЛІЗМУ В УКРАЇНІ

**МАСЛОВА Наталія Григорівна - кандидат юридичних наук, докторант
(Харківський національний університет внутрішніх справ)**

DOI:10.32782/NP.2019.4.13

УДК 343.93

В статье осуществлён комплексный анализ мер общесоциального, специально-криминалогического и индивидуального характера, которые должны определять ориентирующую составляющую национальной стратегии противодействия криминальному радикализму. Делается акцент на том, что в современном мире на передний план выходят меры психологической защиты человека и личности. События Революции достоинства, война на востоке Украины и иные социальные кризисы привели к тому, что значительная часть общества очень болезненно воспринимает поведение представителей власти, считая, что они являются часто несправедливыми и незаконными. Автор аргументировано доказывает, что стратегия требует закрепления фундаментальных экономических мер, основными из которых есть преодоление бедности, снижение пропасти экономического расслоения, уменьшения числа так называемых «исключенных» граждан, формирование условий

для существования социального лифта и т.п. Анализируется воздействие политической нестабильности на распространение радикальных настроений населения. Указывается на то, что разработка национальной стратегии противодействия криминальному радикализму является одним из направлений государственной политики, которая должна соответствовать современным потребностям украинского государства и его общества с целью снижения уровня криминальных правонарушений, которые посягают на национальную безопасность и права, свободы человека.

Ключевые слова: криминальный радикализм, стратегия противодействия, ориентирующая составляющая стратегии, политические факторы криминального радикализма, психологическая защита, информационная политика, правовой нигилизм, политические преступления, субъекты стратегии предотвращения.

Вступ

Для ефективної діяльності із запобігання кримінальному радикалізму в Україні повинна бути розроблена і впроваджена Національна стратегія протидії цьому небезпечному соціально-правовому явищу. Вона повинна включати наступні складові: 1) ідеологічна (світоглядна) складова, в основі якої повинно бути покладена система сучасних поглядів на проблему існування і протидії кримінальному радикалізму; 2) орієнтуюча складова, яка визначає основні цілі і

напрямки превентивної діяльності суб'єктів запобігання; 3) очікувані результати, які характеризують поступове, планомірне досягнення мети по можливості знизити рівень і стан кримінальних радикальних проявів у нашому суспільстві. Розробка всіх цих складових потребує прикладних наукових досліджень.

Аналіз попередніх публікацій

Проблемі розробки національної стратегії протидії кримінальному радикалізму

були присвячені роботи таких українських та закордонних дослідників, як Абдіна А.К., Бандурка О.М., Васильчук Є.О., Гилінський Я.І., Голіна В.В., Литвинов О.М., Степанченко О.О., Самойлов С.В., Орлов Ю.В., Плотников В.В. та інших. Зокрема, Я.І. Гилінський досліджував проблему соціального насильства та злочинів, які вчиняються на ґрунті національної, релігійної та іншої ворожнечі. Низка робіт Ю.В. Орлова присвячена політичній злочинності та заходам її запобігання. У роботах О.М. Литвинова та О.М. Бандурки вивчалися кримінологічні проблеми тероризму як крайньої форми кримінального радикалізму. Разом з тим, комплексної концепції протидії кримінальному радикалізму не розроблено.

Метою даної статті є комплексний аналіз заходів загальносоціального, спеціально-кримінологічного і індивідуального характеру, які повинні характеризувати орієнтуючу складову Національної стратегії протидії кримінальному радикалізму.

Основна частина

Орієнтуюча складова стратегії характеризується конкретними цілями, заходами та суб'єктами, які здійснюють запобігання кримінальному радикалізму в різних сферах існування українського суспільства.

У сучасному світі на передній план виходять заходи психологічного захисту людини та особистості. Сучасний світ зустрічає людину станом загальної агресії, поширенням насильства в різних сферах, постійними конфліктами, які виникають на ґрунті національної, політичної, релігійної та іншої ворожнечі. Це одразу створює в особи стан невпевненості, ворожнечі соціального оточення і, як наслідок, агресивну поведінку. Психіка людини знаходиться під особливою загрозою в період соціальної нестабільності та кризової ситуації в державі. Саме така ситуація спостерігається в Україні. Дослідники даної проблеми наголошують, що це призводить до підвищеної схильності громадян до манипулятивного впливу і зниження сприйняття особистої безпеки. У кризових змінах суспільства підвищується навіюваність людей і, відповідно, зростає схильність

до інформаційно-психологічних дій, з людиною відбувається своєрідне зараження певним психоемоційним станом [1, с. 62].

Події Революції гідності, війна на сході України і інші соціальні кризи призвели до того, що значна частина суспільства дуже боляче сприймає поведінку представників держави, вважає, що вони часто є несправедливими та незаконними. Часто це і є так. Але такі дії викликають агресивну і навіть насильницьку реакцію радикальних прошарків суспільства. Останні навіть не розглядають інші варіанти поведінки, які є дозволеними законом. Нейтралізація такої ситуації можлива лише рухом з обох боків як держави, так і активних представників громадянського (а часто і ні) суспільства.

Психологічними причинами кримінального радикалізму і його найбільш небезпечних проявів, якими є екстремізм та тероризм є також інтелектуальна та моральна обмеженість та нерозвинутість людини. У цьому контексті особливу увагу слід приділити протидії поширенню в середовищі, особливо молодіжному, деструктивних субкультур, які базуються на національному, політичному чи релігійному підґрунті. Сприйняття себе як особи, яка є особливою, такою що має право на більше, ніж інші, призводить до формування відчуття власної особливості порівняно з іншими і, як наслідок, формування «права» диктувати свої умови співіснування іншим людям, які відрізняються політичними, культурними, історичними, релігійними уподобаннями. Це шлях в нікуди. У цьому напрямку слід звернути увагу на формування і зміцнення суспільно-політичної свідомості. Потрібні наукові дослідження, які дозволять на новому, історичному, культурному, етнічному, релігійному рівні розробити підґрунтя формування такої свідомості сучасного українця. Повинні бути встановлені: принципи співіснування українців в країні та з суспільством інших країн; взаємні права та обов'язки громадян та держави; ролі влади в організації суспільства та його функціонуванні з дотриманням основних прав та свобод людини і громадянина; ризики і загрози, які існують у сучасному українському суспільстві і шляхи їх нейтралізації чи зменшення інтенсивності.

Стратегія потребує закріплення фундаментальних економічних заходів, основними з яких є подолання бідності, зниження провалля економічного розшарування, зменшення кількості, так званих «виключених» громадян; формування умов для існування соціального ліфту в суспільстві тощо.

Особливої уваги слід приділяти інформаційній політиці держави як внутрішньої, так і зовнішньої. Слід констатувати на сьогодні той факт, що ці два напрямки просто провалені. Українське суспільство не довіряє владі і особливо керівництву країни. Наші зовнішні партнери часто дезінформуються зовнішніми ворогами української держави. Особливої важливості в цьому контексті приділяється постійній взаємодії громадськості, суспільства і засобам масової інформації.

Важливим стратегічним напрямком протидії кримінальному радикалізму є подолання правового нігілізму широких верств населення в цій та суміжній сфері. Світовий досвід протидії цьому явищу свідчить, що вона є ефективною, якщо здійснюється на належній законодавчій базі, поєднується з розгалуженою правовою пропагандою. Як зазначає сучасний дослідник проблеми молодіжного радикалізму та екстремізму Є.О. Васильчук, протидія екстремізму в молодіжному середовищі України має не лише базуватися на репресивних можливостях компетентних органів держави, а й враховувати ресурси науково-експертного співтовариства, ЗМІ, громадських об'єднань тощо. Силowe придушення виявів екстремізму може призвести до посилення радикалізації депривованих прошарків молодіжного середовища та спричинить перехід до терористичних методів розв'язання наявних у суспільстві проблем. Тому вагоме місце в системі запобігання та протидії політичному радикалізму та екстремізму серед молоді мають посідати профілактичні заходи, що повинні здійснюватися на постійній основі [2, с. 288]. У цьому контексті ми підтримуємо точку зору Федосова Е.В., який вказує, що нагальним є вдосконалення загальнодержавної системи протидії кримінальному радикалізму та екстремізму і особливо система контролю й нагляду за дотриманням

законодавства, що регламентує діяльність громадських та релігійних організацій, політичних партій, а також засобів масової інформації, яка запобігає «переродженню» цих організацій в екстремістські [3, с. 114].

Потребує вдосконалення і чинне законодавство в цій сфері. До сих пір належним чином не відрегульована діяльність політичних партій, процедура висування кандидатів на політичні посади, порядок фінансування політичних партій та громадських організацій. Фахівцями пропонується криміналізація окремих вчинків, які мають ознаки політичних злочинів. Так, Ю.В. Орлов пропонує криміналізувати два типи суспільно небезпечних діянь: 1) зловживання правом особистого голосування на засіданнях Верховної Ради України; 2) визнати кваліфікуючою обставиною юридичних складів умисного вбивства, умисного тяжкого та середньої тяжкості тілесного ушкодження, якщо вони вчинені з мотивів політичної ненависті (нетерпимості) [4, с. 624]. На наш погляд, це є зайвим. Протидія першому злочину може бути ефективно здійснена шляхом застосування відповідних технічних засобів (сенсорна кнопка). Другий створює складності для практичних працівників, які повинні доводити саме політичний характер мотивації і нетерпимості. На наш погляд, це порушує такий принцип криміналізації суспільно небезпечних діянь, як принцип процесуальної здійсненності. Разом з тим нами підтримується позиція вченого щодо нагальної потреби запровадження в практику протидії злочинності інституту кримінологічної експертизи нормативно-правових актів та їх проєктів. Потрібна розробка та прийняття відповідного закону.

Серед учених-криміналістів лунає ідея щодо впровадження кримінальної відповідальності за радикалізм та екстремізм. Так Ю.В. Безсудня зазначає, що такі дії в Конституції і низці законів України, основоположних документах іноземних держав щодо забезпечення національної безпеки пропонує законодавчо закріпити ці терміни, прийнявши цей закон. Також дослідниця пропонує криміналізувати найнебезпечніший прояв кримінального радикалізму та екстремізму - створення, діяльність та фінансу-

вання екстремістських організацій (угруповань) [5, с. 104]. На наш погляд, це є зайвим. Законодавство України про кримінальну відповідальність містить достатню кількість норм, які встановлюють відповідальність за найбільш небезпечні прояви кримінального радикалізму та екстремізму. Достатньо повно охоплені законом і прояви терористичної діяльності.

Сучасні дослідники проблеми злочинів у політичній сфері звертають увагу на те, що політична злочинність перетворилася в окрему кримінологічну групу. Так, розробники сучасного академічного курсу кримінології дають визначення політичного злочину. Під ним розуміється передбачене законом про кримінальну відповідальність умисне суспільно небезпечне діяння, яке вчинене в сфері політики суб'єктом злочину та спрямоване на отримання, утримання, реалізацію, розширення або зміцнення політичної влади як цього суб'єкта, так і інших осіб, соціальних груп чи організацій та/або з метою впливу на ухвалення чи утримання від ухвалення представниками вищих органів державної влади, органів місцевого самоврядування та міжнародних організацій (їх органів) рішень і нормативно-правових, їх скасування чи зміни та/або помсти за політичну діяльність [6, с. 433]. На наш погляд, ці злочини є найбільш небезпечним проявом кримінального радикалізму і відносяться до злочинів проти державної та національної безпеки. Стратегічні заходи протидії таким злочинам повинні враховувати як соціальну, так і правову природу цих злочинів. Вони можуть бути насильницькими і ненасильницькими. До перших відносяться: посягання на життя державного діяча, масові заворушення; дії спрямовані на повалення конституційного ладу тощо. До других відносяться: державна зрада, пропаганда війни тощо. За спрямованістю вони можуть бути внутрішньополітичні (політичні переслідування, політична корупція, сепаратизм тощо) та зовнішньополітичні (сприяння державному перевороту; підкуп державних діячів тощо).

На жаль, слід констатувати той факт, що більшість злочинів, які мають ознаки кримінального радикалізму, залишається безкар-

ною. Цю точку зору підтримує і І. Жданова, яка зазначає, що більшість випадків вчинення таких злочинів або взагалі не фіксується органами правопорядку, а якщо фіксується, то злочинці не несуть належної відповідальності. Крім того, поза увагою залишаються керівники і організатори угруповань. Відсутня також ефективна протидія поширенню відповідної літератури та інших інформаційно-методичних матеріалів... Громадськості є невідомим, хто фінансує подібні організації [7].

Радикалізм, у тому числі і кримінальний, має в більшості випадків у своїй основі політичне підґрунтя. Тому потрібним є здійснення і політичних заходів стратегії протидії цього соціальному явищу. Основними з цих заходів повинні стати: деполітизація правоохоронної і судової системи; встановлення вимог до формування і контролю діяльності політичних партій (фахівці наголошують, що більшість політичних партій у нашій країні не є ідеологічними); розвиток інституту політичної відповідальності органів державної влади, політичних партій, громадських організацій та окремих політиків; розробка засад політики співпраці і контролю держави за діяльністю громадських організацій.

Разом з тим, слід зазначити, що якщо ж представники владних структур і криміналітету злісно гребують законом, громадянське суспільство повинно належним чином реагувати і впливати на стан речей. Як справедливо зазначає О.М. Литвинов, концентрація в руках криміналітету значних матеріальних цінностей, фінансових ресурсів неминуче призводить до виникнення потреби у владному забезпеченні злочинної діяльності. Для цього створюються важелі соціально-політичного, силового, економічного, або іншого впливу на стан справ у різних регіонах країни і сферах суспільних відносин [8, с. 419].

Окрім вказаних, можна виділити ще декілька стратегічних напрямків протидії кримінальному радикалізму. Серед важливих є використання можливостей системи освіти в протидії цьому небезпечному явищу. Воно отримує поширення в середовищі неповнолітніх та молоді, тому заклади серед-

ної, професійно-технічної та вищої освіти, окрім навчання, повинні виконувати функцію виховання толерантності особистості та якостей, які дозволять формувати в особи нетерпимість до проявів кримінального радикалізму та екстремізму. Необхідним є запровадження відповідних освітніх програм, за якими будуть проводитись навчальні заняття. Важливим є також доукомплектування навчальних закладів освіти фахівцями психологічних та інших консультативних служб, які мають відповідний рівень підготовки. Суттєвою детермінантою появи та поширення екстремістських настроїв у молодіжному середовищі є антисоціальні, девіантні форми поведінки молоді, які є наслідками недостатньої уваги до проблем молоді з боку уповноважених державних органів і батьків, негативного впливу соціального середовища.

Потрібна постійна психологічна робота з боку фахівців з особами, які потрапили у сферу впливу радикальних та екстремістських угруповань, знаходяться на профілактичних обліках в органах внутрішніх справ або притягалися за відповідні правопорушення до різних видів відповідальності.

Важливим є також інформаційно-аналітичний напрямок, який дозволяє встановити та висвітлити стан, тенденції і перспективи поширення кримінального радикалізму та детермінант, які його породжують та сприяють.

На сучасному етапі держава та відповідні державні органи повинні налагодити роботу по управлінню саме інформаційними процесами у сфері протидії кримінальному радикалізму, екстремізму та тероризму. Сучасні радикальні угруповання мають широкий доступ до засобів масової інформації і використовують їх для поширення радикальної ідеології. Це здійснюється за допомогою відповідних інтернет-сайтів, соціальних мереж, форумів тощо. Тому актуальною є технічна та інша робота, яка унеможливує такі впливи. Ця робота повинна здійснюватися відповідними правоохоронними органами, на які покладається обов'язок протидіяти кіберзлочинності. Вони повинні здійснювати постійний моніторинг інтернет-простору з метою виявлення і блокування сайтів, на

яких пропагандується насильницький радикалізм, екстремізм та тероризм.

Окремим напрямком повинна стати співпраця держави і релігійних організацій. Хоча церква і відділена від держави, але держава повинна контролювати діяльність цих організацій з метою унеможливлення останніми вирішення конфліктів на релігійному ґрунті насильницькими методами. Нами підтримується позиція Є.О. Васильчука, який наголошує, що формування та реалізація комплексу конструктивних відносин із представниками релігійних громад і національно-культурних співтовариств має здійснюватися в межах державних, регіональних та місцевих цільових програм щодо взаємодії з цими організаціями, запобігання і попередження виявів ксенофобії та різних форм нетерпимості [2, с. 349].

Ефективна протидія кримінальному радикалізму неможлива без побудови справжнього громадянського суспільства. Без цього держава не може належним чином забезпечити свободу думки і слова, вільну можливість громадян виражати свої погляди і переконання. Це, у свою чергу, призводить до постійних соціальних конфліктів між різними прошарками українського суспільства. О.А. Савенко справедливо зазначає, що суспільна свідомість українців характеризується високим ступенем невдоволення владою. Це зумовлено недостатнім рівнем розвитку недержавних інститутів, їхньою неспроможністю представляти права та інтереси громадян в органах державної влади й місцевого самоврядування та впливати на прийняття цими органами рішень, що стосуються суспільства і країни. Через це громадяни вдаються до радикальних методів захисту своїх прав та інтересів [9, с. 128]. Тому побудова засад громадянського суспільства повинна стати пріоритетним напрямком, який разом з іншими завданнями дозволить знизити рівень кримінального радикалізму в суспільстві. Ця мета не може бути досягнута в короткостроковій перспективі. Але першим кроком у цьому напрямку повинно стати зменшення конфліктності в суспільстві, яка зумовлена політичними вподобаннями, релігійною, етнічною та іншою нетерпимістю. Суспільству слід зменшити взаємну недові-

ру, певні забобони, які обумовлені соціальними уявленнями. Стратегічною метою для побудови громадянського суспільства повинна стати побудова плюралістичного суспільства, в якому представники різних соціальних груп, етносів, релігійних уподобань та т.і. можуть жити в мирі і взаємній повазі.

Стратегія протидії кримінальному радикалізму повинна мати серйозне наукове підґрунтя. Слід провести низку наукових досліджень сучасного кримінального радикалізму. Ми підтримуємо українського кримінолога В.М. Безчастного, який вказує на те, що на сьогодні є актуальним перегляд наукових, в тому числі дисертаційних досліджень з огляду на потребу теоретичного обґрунтування концептуальних стратегічних документів вищого державного рівня, а також наповнення кримінологічним змістом відповідних управлінських рішень. Доцільно, щоб безпосереднім предметом кримінологічних розробок стали теоретичні аналізи державної політики у сфері запобігання та протидії злочинності, концепцій, стратегій програм, спрямованих на реалізацію загалом та за окремими видами злочинів, передусім найбільш поширеними і небезпечними [10, с. 322]. Дана робота є скромним внеском автора в наукове забезпечення протидії кримінальному радикалізму.

Суб'єктами, які будуть впроваджувати Стратегію запобігання кримінальному радикалізму, є спеціалізовані і неспеціалізовані суб'єкти, на які чинним законодавством покладається обов'язок здійснення заходів загальносоціального, спеціально-кримінологічного та індивідуального характеру.

Заходи запобігання, які характеризують орієнтуючу складову повинні бути спрямовані на досягнення очікуваних результатів такої стратегії. Головним результатом стратегії протидії кримінальному радикалізму повинні стати зміна способу мислення, відновлення дійсних демократичних цінностей нашого суспільства, встановлення довірливих відносин між державою та суспільством; встановлення права лише держави на застосування сили. Ці цілі мають короткострокову, середньострокову та довгостро-

кову перспективу в залежності від негативного впливу криміногенних факторів такого соціально-правового явища, яким є кримінальний радикалізм.

Висновки

Таким чином, розроблення національної стратегії протидії кримінальному радикалізму є одним з напрямків державної політики, яка повинна відповідати сучасним потребам української держави та її суспільства з метою зниження рівня кримінальних правопорушень, які посягають на національну безпеку країни та права і свободи людини і громадянина в залежності від їх раси, релігії, політичних та інших переконань.

Література

1. Грачев Г.В. Информационно-психологическая безопасность личности: состояние и возможность психологической защиты: монография. Москва: 1998. 236 с.;
2. Васильчук Є.О. Молодіжний політичний радикалізм та екстремізм у сучасній Україні. дис. докт. політ. наук. 23.00.03. Київ, 2016. 482 с.;
3. Федосов Е.В. Нормативне забезпечення протидії кримінальному екстремізму в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 108-116;
4. Орлов Ю.В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності: монографія. Харків: Діса Плюс, 2016. 656 с.;
5. Безсудня Ю.В. Криміналізація екстремізму в Україні з метою захисту національної безпеки України. *Вісник НТТУ «КПІ»*. Політологія, соціологія, право. 2018. Випуск 2 (38). С. 101-104;
6. Кримінологія. Академічний курс/ Кол. авторів; за заг. ред. О.М. Литвинова. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 588 с.;
7. Жданова І. Молодь і толерантність в сучасній Україні (національно-етнічний аспект). URL: http://www.dipsm.org.ua/files/2008/11/article_zhdanova.doc (дата звернення 20.10. 2019);
8. Литвинов О.М. Соціально-правовий механізм протидії злочинності в Україні: монографія. Харків. Видавництво Харківського національного університету внутрішніх справ. 2008. 446 с.;

АНОТАЦІЯ

У статті здійснено комплексний аналіз заходів загальносоціального, спеціально-кримінологічного і індивідуального характеру, які повинні визначати орієнтуючу складову національної стратегії протидії кримінальному радикалізму в Україні. Наголошується, що у сучасному світі на передній план виходять заходи психологічного захисту людини та особистості. Події Революції гідності, війна на сході України і інші соціальні кризи призвели до того, що значна частина суспільства дуже боляче сприймає поведінку представників держави, вважаючи, що вони часто є несправедливими і незаконними. Автор аргументовано доводить, що стратегія потребує закріплення фундаментальних економічних заходів, основними з яких є подолання бідності, зниження провалля економічного розшарування, зменшення кількості, так званих «виключених» громадян, формування умов для існування соціального ліфту в суспільстві тощо. Аналізується вплив політичної нестабільності на поширення радикальних настроїв населення. Зазначається, що розроблення національної стратегії протидії кримінальному радикалізму є одним з напрямків державної політики, яка повинна відповідати сучасним потребам української держави та її суспільства з метою зниження рівня кримінальних правопорушень, які посягають на національну безпеку країни та права і свободи людини і громадянина в залежності від їх раси, релігії, політичних та інших переконань.

Ключові слова: кримінальний радикалізм, стратегія протидії, орієнтуюча складова стратегії, політичні фактори кримінального радикалізму, психологічний захист, інформаційна політика, правовий нігілізм, політичні злочини, суб'єкти стратегії запобігання.

9. Савенко О.А. Громадянське суспільство як чинник протидії політичному радикалізму. *Економіка і держава*. 2014. № 10. С. 128-130;

10. Безчасний В.М. Кримінологічне забезпечення протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: В спрві, 2017. 360 с.

SUMMARY

The article analyzes complex measures of general social, special criminological and individual character that should characterize the orientating component of the national strategy for counteraction to criminal radicalism. It is accented that in the modern world, measures of psychological protection of the person and the personality come to the fore. In the conditions of crisis changes in society increases the suggestioning of people and, accordingly, increases the tendency to information-psychological actions, with a person is getting a kind of infectioning with a certain psycho-emotional state.

The events of the Revolution of Dignity, the war in eastern Ukraine, and other social crises have led to the fact that a large part of the society takes the behavior of representatives of the state very painfully, and believes that it is often unjust and illegal. They do not even consider other behaviors that are permitted by law. Neutralization of such a situation is possible only with the help of the movement towards, both the state and the active representatives of civil (and often not) society. According to the author, special attention should be paid to the information policy of the state, both internal and external. It is stated that these two directions have simply failed. Ukrainian society does not trust the authorities and especially the country's government. Our external partners are often misinformed by the external enemies of the Ukrainian state. The article demonstrates that overcoming the legal nihilism of the wide layers of the population is an important strategic direction in countering criminal radicalism. The author presents a number of arguments in support of the position for certain political crimes criminalization. At the same time, the view about the unexcessiveness of such acts criminalization is expressed.

The author reasonably proves that the strategy requires the fixation of fundamental economic measures, the main ones is poverty overcoming, reducing the precipice of economic inequality, reducing the number of so-called "excluded" citizens; creating conditions for the existence of a social elevator in society and the like. The impact of political instability to the spread of radical sentiment is analyzed. It is noted that the development of a national strategy for combating criminal radicalism is one of the directions of state policy, which should meet the contemporary needs of the Ukrainian state and its society in order to reduce the level of criminal offenses that attempting the national security of the country and the rights and freedoms of the individual and citizen because of their race, religion, political and other beliefs.

Keywords: counteraction strategy, criminal radicalism, information policy, legal nihilism, orienting component of strategy, political crimes, political factors of criminal radicalism, psychological protection, subjects of prevention strategy.